

Dossier pedagògic

Girasons

Autora: Reina Capdevila

Í N D E X

1.Indicacions generals

pàgina 3

2.Indicacions generals sobre *Girasons*

pàgina 7

3.Objectius didàctics i continguts

pàgina 8

4.Guia del concert

pàgina 10

5.Propostes didàctiques

pàgina 12

6.Vocabulari i glossari

pàgina 44

7.Bibliografia

pàgina 44

8.Fitxa tècnica i repertori

pàgina 45

9.Programa de mà

pàgina 45

10. Enllaços a pàgines web

pàgina 46

1. Indicacions generals

1.1 Indicacions generals del cicle de concerts L'Escola va a L'Auditori

Portem els nens als concerts perquè la pràctica continuada d'aquesta manifestació artística contribueixi al gaudi de la música. Aquesta idea ha de ser present en les activitats prèvies i posteriors al concert. El nen no ha de viure el concert com una càrrega de treball ni tampoc com una estona de no-classe.

El seguiment regular que ofereix L'Auditori facilita aproximacions a la música en els seus diferents estils i gèneres i, a la vegada, facilita l'observació en directe dels instruments musicals i de la interpretació musical (vivència musical).

Característiques dels concerts programats en el cicle

- Són concerts. Això vol dir que pràcticament no hi ha paraula, sinó que tot és música.
- La temàtica de cada concert és molt oberta i el repertori combina en cada concert estils i gèneres diferents.
- Els intèrprets s'han triat un per un i s'ha buscat sempre un alt nivell d'interpretació i una bona capacitat de comunicació.
- Per donar a cada concert el ritme adequat a l'edat de l'alumnat a qui s'adreça, es juga amb petits elements escènics —que mai no prenen el protagonisme a la música i que són coordinats per un professional en direcció escènica.

Objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts

Els objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts són que els alumnes gaudeixin del fet d'escoltar música en directe i que aprenguin a anar a concerts. A més, es poden definir altres objectius relacionats generalment amb l'àrea curricular de música i que variaran lleugerament segons els continguts específics de cada concert. Seria bo, però, que no oblidéssiu aquests dos objectius principals que us detallem: gaudir de l'audició de música en directe i aprendre a escoltar-ne per mitjà de la pràctica habitual.

Pautes d'actuació per afavorir un bon aprofitament dels concerts

⇒ ***Des del centre educatiu***

ASPECTES MUSICALS

- Haver-se informat dels continguts. Triar aspectes adients al nivell de coneixements i bagatge en les audicions per tractar a l'aula prèviament.
- Treballar a l'aula el programa del concert.
- Triar alguna cosa per continuar treballant a l'aula després d'haver assistit al concert.

Algunes normes cíviques i de comportament que l'alumnat ha de conèixer abans d'assistir al concert

- Per escoltar música, no s'ha de parlar.
- No es poden menjar xiclets dins L'Auditori.
- No es pot sortir de la sala de concerts a mitja actuació.
- Als passadissos i a la sala de concert, cal entrar-hi i sortir-ne sense córrer ni cridar.
- La comunicació amb els músics ha de ser correcta; no s'ha de cridar, xiular, parlar, etc. mentre actuen.
- Els professionals que actuen, els companys del públic i l'espai que ens acull es mereixen el nostre respecte independentment de la valoració personal i individual del concert.

⇒ Durant el concert

El professorat s'ha de fer responsable del grup i prendre les mesures i decisions adequades en cada situació a fi de garantir l'audició al conjunt del públic. Per això, us demanem que:

- Abans d'entrar a L'Auditori, induïu el vostre alumnat a la tranquil·litat.
- Vetlleu pel comportament dels vostres alumnes durant el concert.
- Penseu abans amb qui asseureu aquell alumne a qui costa estar atent.
- Trieu el vostre seient per poder veure els vostres alumnes amb facilitat.
- Tingueu una actitud que afavoreixi la consecució de l'ambient adient a cada concert.
- Recordeu que no s'ha d'acompanyar la música picant de mans, si no és que es demana des de l'escenari.

Un concert sense unes actituds correctes no és educatiu. I nosaltres som un servei educatiu. Per això, ens reservem el dret, si cal i d'acord amb el professor de música de cada grup, de demanar a alguna persona o a algun centre que abandoni la sala de concerts si la seva actitud en distorsiona la bona marxa o dificulta l'aprofitament de l'espectacle als companys.

1.2. Indicacions generals del cicle de Concerts en Família

Anem a concerts perquè la pràctica continuada d'aquesta manifestació artística contribueix al gaudi de la música i perquè la música ajuda a fer-nos créixer i a enriquir-nos com a éssers humans.

La programació regular de *Concerts en Família* que ofereix l'Auditori facilita l'aproximació a la música en els diferents estils i gèneres i, a la vegada, facilita l'observació en directe dels instruments musicals i de la interpretació musical.

Ens introdueix a tothom –pares i fills, infants, joves i adults- en l'experiència de la música en directe.

Característiques dels concerts programats en el cicle

Són concerts. Això vol dir que acostuma a haver-hi poca paraula i que la música és l'única protagonista.

- La temàtica de cada concert és molt oberta i el seu repertori combina estils i gèneres diferents.
- Els intèrprets s'han triat un per un i s'ha buscat sempre un alt nivell d'interpretació i una bona capacitat de comunicació.

- Per donar a cada concert el ritme adequat a l'edat dels infants a qui s'adreça, es juga amb petits elements escènics, que no prenen el protagonisme a la música i que són coordinats per un professional en direcció escènica.

Objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts

- L'objectiu principal que es planteja a l'hora de dissenyar cadascun dels concerts és que el públic gaudeixi de l'audició de música en directe, que se senti integrat en l'acte al qual assisteix i que el fet d'escoltar música es converteixi, a poc a poc, en una pràctica quotidiana i habitual.

També es programa aquesta oferta com a alternativa de cultura i oci per compartir en família.

Pautes d'actuació per afavorir un bon aprofitament dels concerts

Els concerts programats des del Servei Educatiu estan dissenyats per poder-ne gaudir sense cap preparació especial.

Tot i amb això, i atenent les demandes freqüents que ens arriben de famílies que desitgen apropar-se a la música des de casa, us convidem a fer una ullada als diferents apartats d'aquests dossiers i a endinsar-vos en les temàtiques que més us plaguin. Abans de venir al concert, seria bo que tinguéssiu en compte dues premisses. Són aquestes:

- Trieu el concert o els concerts més adients, tant per a l'edat com per als interessos de l'infant i de la família.
- Parleu mínimament de què anireu a veure i a escoltar.

Els discos dels concerts que estan editats són un bon material per escoltar en família tant abans com després del concert i, fins i tot, amb independència del concert.

Protocol del públic per afavorir una bona dinàmica dels concerts

Un concert, com qualsevol acte públic i col·lectiu, té un protocol que li és propi i que sovint és indispensable per aconseguir un ambient adequat a cada moment del concert.

Permeteu-nos que us ho recordem, tot i que ben segur ja ho coneixeu perfectament.

- La millor manera de poder sentir bé la música és escoltar-la en silenci. Són concerts pensats perquè els infants els entenguin. És important que els adults confiïem en les capacitats i en la gran sensibilitat dels infants i que ens limitem a viure amb ells cadascun dels ambients. No els calen els nostres comentaris dins de la sala.

Si un nen petit plora a mig concert i no troba consol a la falda del pare o la mare, es recomana que sortiu un moment de la sala i torneu a entrar-hi discretament quan es cregui oportú.

- Cada concert és una obra sencera des que comença fins que acaba. Cada segon ens porta al següent i res no ho ha de trencar. Per això és important:
 - Anar al lavabo abans del concert.
 - Arribar 20 o 30 minuts abans per poder ser al lloc al moment de començar.

- Els aplaudiments formen part del protocol d'un concert. Cal estar atent en quins moments s'ha de fer.
- És especialment important no acompanyar la música picant de mans, si no és que se'ns hi convidi des de l'escenari. Els intèrprets ens ofereixen la música que ha escrit el compositor i la participació del públic en varia el resultat sonor previst.

I no oblidem que...

- L'actitud d'escolta, respecte i gaudi dels adults durant el concert és la que observen els nens, els serveix de model i aprenen.
- Induir a la tranquil·litat abans d'entrar a l'Auditori és una bona manera de començar el concert.

Els professionals que actuen, els acompanyants del públic i l'espai que ens acull es mereixen el nostre respecte independentment de la valoració personal i individual del concert.

2. Indicacions generals sobre “Girasons”

2.1 Sentit del concert

Girasons és una proposta musical per a infants a partir dels dos anys i que es pot allargar tant enllà com vulgueu, doncs tot i que les peces triades tenen en comú que han estat inspirades en el món dels infants, són de molta qualitat i desperten sensibilitat i musicalitat a qualsevol edat.

Girasons gira al voltant de tres eixos que poc a poc anirem desgranant:

- la relació dels compositors amb el món dels infants
- la instrumentació que se n’ha fet per aquesta ocasió i que ens permet conèixer timbres nous i trobar-ne de coneguts
- la sinergia de la música amb el moviment.

Totes les peces que configuren aquest concert tenen identitats molt diferenciades (èpoques, estils, instrumentació, caràcter, textura, *tempos*, ritmes...) però en totes elles hi trobem aquests punts de trobada i confluència.

La gran majoria han estat compostes pensant en els **infants**. Per a molts compositors el món dels infants ha sigut font d’inspiració: les seves joguines, els seus somnis, el seu son, el seu moviment, les seves danses, els seus jocs, les seves festes... També moltes músiques al llarg de la història han sigut dedicades a nens i nenes en ocasió d’aniversaris, de naixement, de mort, celebracions, dedicatòries a fills i filles pròpies dels músics o bé d’amics. Algunes obres tenen caràcter pedagògic, és a dir pensades pel seu aprenentatge i escrites de manera especial per a ser interpretades pels nens.

En aquesta selecció en trobem de tota mena (la numeració correspon als tracks del Cd-llibre):

- Dedicades de manera especial a un nen o nena (1,2,3,7,8,13,18,)
- Dedicades als infants en general (4,9,10,17)
- Inspirades en el món dels infants, (1,2,3,4,7,8,9,10,12,13,15,17,18)
- Cançons tradicionals infantils (5,16)
- Cançons de bressol (3,4,)
- Danses (19,20,21)
- Cançons pedagògiques o escrites especialment per a ser interpretades per nens (1, 14,15)

La major part de les músiques d’aquest concert han estat concebudes per a piano, però en aquesta ocasió us n’oferim una rica versió instrumental perquè la sentiu amb més colors i així us brindem la oportunitat de conèixer nous instruments. En alguns casos el reconeixement de l’instrument és molt fàcil i pot ser utilitzat per a conèixer i reconèixer-ne el timbre i en altres casos ens fixarem senzillament amb el color instrumental i la textura de la música.

Per altra banda en les propostes didàctiques que trobareu més endavant fem especial menció a la relació de la música amb el moviment, així com altres idees pensades per a que pugueu gaudir amb els infants en l’escolta d’aquestes músiques, cercant sobretot que esdevinguin moments d’emoció, de sensacions, de gaudi, de meravellar-se, d’expressió i entusiasme, deixant sempre que l’infant tingui les seves respostes naturals davant la oferta que li suggerim.

2.2. Com es desenvoluparà el concert

El concert ens endinsa al món màgic de les joguines, el circ, la fantasia i, per damunt de tot, la música seleccionada per a aquesta ocasió.

Tot i que el protagonisme és de la música, la posada en escena, la llum, els moviments dels músics per l'espai, els vestits i les seves mirades ens acompanyen de manera excepcional en aquesta experiència.

Els nens i nenes, mestres, mares i pares i acompanyants seuen a la platea, durant la major part del concert els músics estan a l'escenari i altres vegades interactuen tot passejant-se enmig del públic, sempre amb una actitud de respecte, és a dir, prou distant per no espantar a ningú i prou propera per poder gaudir dels seus instruments i la seva sensibilitat de ben a prop.

Durant el concert no es parla, només un parell de vegades s'utilitza la veu com a element motivador per presentar la peça que ve a continuació.

El públic pot participar en el concert cantant les dues cançons que ens proposen i que els infants ja poden saber: *Na Marieta Lola* (o *Tengo una muñeca*), que la fem taral-lejada, i *Jo sé una cançó*, que la cantem amb lletra acompanyant-nos d'uns quants moviments.

A l'apartat **4. Guia del concert** trobareu més informació. Podeu llegir-la i decidir què és el que voleu explicar als vostres infants, però us recomanem que deixeu un espai ben ampli per a la sorpresa del concert. Teniu moltes activitats didàctiques per fer amb ells (en l'apartat **5.4. Comentaris i propostes didàctiques. Obra a obra**). La coreografia, la llum i els elements sorprenents donen un punt màgic al moment ja prou impactant de sentir música en directe.

Deixeu-vos seduir per la música i per l'acurada posada en escena, i no us caldran més comentaris.

3. Objectius didàctics i continguts

3.1. Objectius didàctics i continguts

Explorar i percebre:

- Fomentar l'escolta de la música tant en directe com enregistrada i el seu gaudi.
- Viure l'experiència d'un concert pensat especialment per a ells: músics propers, instruments a la vora, llums, escenografia, ritual del concert...
- Compartir amb altres infants de la seva edat aquesta mateixa experiència.
- Reconèixer músiques i instruments que han estat escoltades amb anterioritat a partir de l'audició del CD.
- Veure en directe els instruments que han sentit al CD i vist en fotografies.

- Captar de manera sensorial elements de la música: *tempo*, estructura, fraseig, caràcter i oferir l'oportunitat d'expressar-se.
- Conèixer i manipular alguns dels objectes sonors i instruments que es proposen.
- Reconèixer les peces en relació a les il·lustracions, i a altres activitats proposades.
- Relacionar objectes (joguines, fotografies...) amb les diferents propostes musicals.

Interpretar i crear:

- Interpretar les cançons que han estat instrumentades.
- Experimentar de manera sensorial i corporal les diferents propostes musicals.
- Copsar la música com a referents que enriqueixen la pròpia experiència.
- Crear produccions pròpies a partir de les propostes que hem escoltat.

3.2. Continguts

Explorar i percebre:

- La història de cada peça, relació amb el món dels infants.
- El material sonor
- Els instruments: de vent: flauta travessera, clarinet, fagot,
de corda: piano, arpa celta
i de percussió (de manera especial la kalimba)
- Les formes de produir els sons.
- Les il·lustracions i la relació amb la música.
- Els elements musicals (*tempo*, estructura, fraseig, timbre, intensitat, altura, caràcter, dinàmiques...)

Interpretar i crear:

- El moviment.
- Les cançons.
- El material sonor

Per part dels adults (educadors i educadores, mestres o pares) és interessant mantenir una actitud oberta per a ser capaços de comprendre les conductes dels infants davant les propostes que els hi oferim, és per això que trobem molt important l'observació de les respostes dels infants, per a poder canalitzar noves maneres d'escoltar i gaudir, així com la confecció de documentació, tant visual com sonora d'aquestes respostes (fotografies, enregistraments en CD, DVD...).

4. Guia del concert

A continuació explicarem de manera breu com es va desenvolupant el concert. No us ho volem explicar tot, ha de quedar espai per a la màgia de l'inconegut.

1. KINDERMARSCH, F. Schubert (Arr. J.J. Gutiérrez)

Quan tot el públic està assegut, la sala s'enfosqueix i els cinc músics arriben fent una marxa. La música de Schubert, els instruments, els vestits i el moviment enceten els 45 minuts d'espectacle que ens espera.

Els músics fan el mateix que els infants han pogut fer a l'escola (caminar com soldadets). És una peça alegre que els nens reconeixen amb facilitat, de la qual poden gaudir veient els instruments i els músics, tots ells vestits amb una roba que ens transporta al món de les joguines i la fantasia.

2. CHILDREN'S CORNER - GOLLIWOGG'S CAKE WALK, C. Debussy (Arr. J.J. Gutiérrez)

La sala s'enfosqueix per donar pas a la música de Debussy. Tots els músics estan situats a l'escenari, alguns ballen, d'altres juguen o es provoquen.

3. SUITE DOLLY - BERCEUSE, G. Fauré (Arr. J.J. Gutiérrez)

S'il·lumina l'escenari, i una bandera que simula una onada balla onejant seguint la música d'aquesta íntima cançó de bressol. El so d'uns ocellets i l'acotxament d'un dels músics perquè s'adormi donen pas a la peça següent.

4. CANCIÓN INFANTIL, trad. asturiana (Arr. J.M. Ribelles)

És el moment de conèixer l'arpa: la veureu aparèixer i s'anirà desplaçant per l'espai d'una manera màgica quasi com si fos un somni.

5. NA MARIETA LOLA / TENGO UNA MUÑECA, Trad. mallorquina i trad. castellana (Arr. J.J. Gutiérrez)

Sentirem la melodia en un pianet de joguina, després els músics ens convidaran a taral·lejar-ne la melodia, des de l'escenari se n'interpreta una versió especial, i sembla que alguns músics s'enfadin (però com de broma!).

6. JACK-IN-THE-BOX, PRÉLUDE, E. Satie (Arr. J.J. Gutiérrez)

Els músics interpreten la música seguint el pols amb moviments fraccionats com si ells mateixos fossin uns autòmats.

Una petita improvisació al piano ens porta cap a l'obra següent.

7. ENFANTINES, G. Tailleferre (Arr. J.J. Gutiérrez)

Mentre sona la música, en Marc fa uns jocs malabars amb pilotes, tot simulant els jocs d'infants.

8. COURSE, G. Tailleferre (Arr. J.J. Gutiérrez)

La màgia d'unes ombres xineses ens acompanyen mentre escoltem aquesta peça.

Els músics toquen i juguen a fer pam i pipa.

La Marina parla amb veu aguda i accelerada per deixar un curt espai entre una obra i una altra.

9. O POLICHINELLO, H. Villalobos

La intrèpida pianista toca mentre per darrere unes mans gegants simulen els moviments dels dits. Al final les mans li fan un petit ensurt.

10. EN VACANCES - MIMI EN MARQUISE, D. Séverac (Arr. J.J. Gutiérrez)

Els tres intèrprets toquen, mentre la Marina i en Marc ballen un minuet, fent punta i taló i giravolts.

11. KALIMBA FANTASY

Es crea un moment molt íntim, on cal molt de silenci per poder sentir el dolç so de la *kalimba*. En Marc passeja mentre fa sonar l'instrument.

12. JEUX D'ENFANTS - LA TOUPIE, G. Bizet (Arr. J.J. Gutiérrez)

Un barret a sobre d'en Ramon simula una baldufa, i els seus companys la llancen i la recullen tot seguint la música.

13. MA MÈRE L'OYE - PAVANE DE LA BELLE AU BOIS DORMANT, M. Ravel (Arr. J.J. Gutiérrez)

Una capsa màgica amb llum interna ens transporta a un bosc encantat i meravellós en què la música i la il·luminació de la sala ens conviden a escoltar.

14. ALLEGRO, Í. Stravinsky (Arr. J.J. Gutiérrez)

Amb uns barrets de paper (com els de la festa de Cap d'Any), els músics juguen tot seguint el temps i el contratemps de la música.

15. GALOP, Í. Stravinsky (Arr. J.J. Gutiérrez)

Ara toquen tots els músics junts simulant una orquestrina en un parc parisenc.

16. JO SÉ UNA CANÇÓ, trad. catalana (Arr. J.J. Gutiérrez)

Ara els músics ens conviden a cantar la cançó amb moviments de mans i braços.

17. DANSA DE L'ÓS, R. Schumann (Arr. J.J. Gutiérrez)

En Marc comença a parlar amb un accent rus (és l'únic moment del concert en què hi ha paraules), es vesteix amb un immens abric de pell d'ós i comença la dansa. Clarinet i percussió es persegueixen en una coreografia vistosa.

18. MUSIC BOX, A.K. Liadov (Arr. J.J. Gutiérrez)

La Marina, la pianista, es converteix en la nina d'una capseta de música, toca el piano dreta sobre el tamboret i de tant en tant es gira i balla. Els altres músics es mouen com a autòmats. Mentre sona la dolça melodia, uns globus surten des de darrere el piano, potser en record de les clapes que s'escapen del vestit de la nina en el dibuix del CD.

19. DANSA ROMANESA N. 1, DANSA DEL BASTÓ, B. Bartók (Arr. J.J. Gutiérrez)

El clarinet és el protagonista d'aquestes darreres danses. En aquesta primera, la Clara es queda tocant com una estàtua mentre els altres juguen amb bombolles de sabó.

20. DANSA ROMANESA N. 5, B. Bartók (Arr. J.J. Gutiérrez)

Els músics corren, toquen, juguen. Els acompanya el so d'un pal de cascavells.

21. DANSA ROMANESA N. 6, B. Bartók (Arr. J.J. Gutiérrez)

Amb la força d'aquesta última dansa conclou el concert.

5. Propostes didàctiques

5.1. Introducció

Abans d'endinsar-nos en la descripció de cada peça, ens sembla interessant oferir uns conceptes previs a tall d'introducció.

5.1.1. Conceptes previs

Una de les finalitats d'aquesta activitat és fomentar l'escolta i el seu gaudi. Anem a veure què entenem per escoltar.

Escoltar: 1. *Aplicar atentament l'orella per percebre remors, paraules...*
2. *Fer atenció a allò que diu (algú), al soroll que fa (una cosa)...*
(*Diccionari de la Llengua Catalana*)

L'escolta comporta una implicació afectiva, (hem de voler escoltar, ens ha d'interessar i hem de poder-ho relacionar).

Per captar l'atenció dels infants cap a la música enregistrada cal una actitud de l'adult de participació i entusiasme. Els infants capten el món sonor amb molta intensitat, se senten atrets per la sonoritat i desperta en ells molta curiositat. Des dels primers moments de la seva vida relacionen el so amb l'entorn proper, poc a poc els va arribant més informació sonora que van interioritzant i van creant el seu arxiu sonor que els permetrà conèixer i reconèixer el món.

La música atrau als infants i implica el seu comportament. La música en directe interpel·la les seves emocions, la seva sensibilitat i la seva resposta mental, però quan ens referim a la música enregistrada sovint cal un cos transmissor entre l'infant i el so. I molt sovint aquest és l'adult, és per això que la nostra actitud, les nostres respostes i el nostre respecte davant les seves intervencions seran un model i una ajuda en aquest sentit.

Les músiques que sentirem en aquest CD són les mateixes que després escoltarem en directe al concert, però les actituds del dia del concert seran diferents a les de les activitats a l'escola o a les de casa.

El **dia del concert** passaran moltes coses excepcionals: la sortida de l'escola, el viatge fins a l'Auditori, l'entrada a un espai nou, la trobada amb altres nens de la seva edat, la il·luminació especial de la sala de concert, i sobretot la música en directe. Els músics amb els seus instruments i les vibracions sonores de cada timbre crearan un impacte directament en nosaltres.

És important doncs, que arribin al concert tranquils, amb coneixement del que sentiran però també amb factors de sorpresa d'allò que trobaran. Cal que a l'escola en parlem amb ells i les seves famílies, i que puguem experimentar amb ells situacions semblants.

L'escolta i l'experiència musical han de poder ser sempre motiu d'alegria, a vegades tranquil·litzant o altres estimulant, a vegades com a oïdor expectant, altres com a músic participant.

5.1.2. L'audició del CD

Podem escoltar les músiques del CD de moltes maneres, i cadascú trobarà la més adient a la seva situació.

- Trieu de primer les músiques que més us agradin a vosaltres, us serà més fàcil la transmissió d'emoció i entusiasme. Aneu poc a poc introduint les altres doncs la riquesa i la variació ajudarà als infants a copsar les diferències i a gaudir d'emocions diverses.
- Cada peça us pot suggerir activitats i maneres d'escoltar-la diferents. També és molt important observar com la reben els infants, les seves respostes ens obriran camins de noves recerques.
- A vegades, només escoltar-la i deixar-se seduir pel seu *tempo*, la seva tímbrica, la seva dinàmica ja seran suficient per moure's dins el món emocional. Altres els vindrà de gust de bellugar-se, ballar, reaccionar amb el seu cos a l'impuls del so.
- Algunes vegada podeu afegir-vos a la música amb acompanyaments sonors com si forméssiu part del mateix conjunt instrumental, o bé cantant les cançons que els músics toquen.

Més endavant trobareu suggeriments per a cada peça que us poden servir com a pistes per acabar fent la vostra proposta.

5.1.3. Per saber-ne més

A més de conèixer les músiques, els infants poden conèixer els músics i els instruments que sentiran. Alguns d'aquests instruments els podem tenir i explorar a la classe (sobretot els de percussió).

Podeu construir-vos un petit racó de música amb informació visual: fotografies dels músics i dels instruments i algunes de les il·lustracions del mateix CD. També hi podeu tenir instruments i material sonor (com els sons que acompanyen les músiques del CD) per a relacionar-ho, tocar, explorar i experimentar. I alguns objectes que rodin: baldufes, molinets, boles del món, rodes, rentadores de joguina que giren, ventiladors, el sol, la lluna o planetes que roden, caixetes de música...

5.2. Obra a obra

A continuació us oferim un seguit de propostes i activitats per a poder escoltar i aprofundir en cada una de les obres del CD i del concert.

En cada una hi hem intentat incloure alguns suggeriments organitzats a partir dels tres eixos que han donat unitat al disc:

- la inspiració dels compositors
- la connexió amb els món dels infants
- la relació de la música amb el moviment.

També hem destacat alguns elements musicals i hem afegit alguns comentaris sobre les il·lustracions.

La inspiració dels compositors

Aquest és el punt de partida a l'hora de configurar el programa d'aquest concert i per tant del CD. Cercar musiques en que els compositors s'haguessin inspirat en el món infantil per alguna raó. I n'hem trobat moltes i de diverses. Al començament de cada peça us anunciem allò que hem pogut saber sobre la font d'inspiració. En podeu fer l'ús que vulgueu, algunes vegades us podrà servir per introduir la peça, altres per ampliar informació a mida que aneu escoltant la mateixa música, i potser altres vegades la desestimareu de cara als infants però us pot ser útil a vosaltres per donar sentit a una activitat que proposeu.

Ja us n'hem fet un primer tast en l'apartat 2. Indicacions generals sobre Girasons.

La majoria dels compositors escollits van viure a cavall del segle XIX i XX, un moment molt ric a nivell cultural i musical a Europa. Entre ells hi podem trobar a C. Debussy, G. Fauré, E. Satie, G. Tailleferre, H. Villalobos, D. Séverac, M. Ravel, I. Stravinsky, A. Liadov i B. Bartok. Els més antics són F. Schubert (començament del XIX) i G. Bizet (segle XIX).

La connexió amb el món dels infants

En aquest apartat, molt connectat amb l'anterior, farem una aproximació més concreta als elements que puguem relacionar amb el món infantil: les seves joguines, els seus somnis, els seus personatges...

Moltes de les músiques que escoltarem estan relacionades amb el circ, el teatre, les joguines....

La relació de la música amb el moviment

Girasons és un recull de músiques concebudes pensant en els infants, en el seu món emocional i en la seva capacitat expressiva, però Girasons és també un impuls al moviment.

El so és moviment, el nen és moviment, la música és moviment, la vida és moviment.

El nostre cos reflexa el impacte sensorial que la música exerceix sobre cada u.

Molt sovint els infants reaccionen de manera natural i espontània amb moviments, amb l'expressió del cos a la percepció auditiva, a l'estimulació sonora i són ells mateixos que ens ofereixen les directrius, els camins naturals per on podem continuar indagant en la relació del so i el moviment.

El gir, les mitges voltes, les voltes senceres, les rotllanes que giren, els braços que volen, les faldilles que voleien, les cintes que ziga-zaguen, els infants que tomben fins a caure a terra, les parelles que agafades de les mans giren i riuen, són propostes naturals que sorgeixen en els espais espontanis que els infants organitzen.

Us oferirem per cada peça alguns suggeriments en aquest sentit.

Elements musicals

En aquest apartat aportarem informació dels elements musicals més destacats:

- Instruments que es poden sentir
- Elements rítmics
- Elements melòdics
- Relació amb les qualitats del so
- Estructures musicals
- Estils

Les il·lustracions

Les il·lustracions que trobem en el disc, han estat fetes, segons paraules de la mateixa Verònica, partint, per una banda de les emocions i sensacions directes que la música li produïa i, per l'altra, dels elements relatius a la història de cada cançó. Cadascuna de les peces que forma part d'aquest repertori té una història única i reflecteix un univers molt particular.

I és així, que a cada il·lustració hi podem trobar molts elements que podrem relacionar amb la particular història de cada peça, i alhora hi trobarem una invitació al moviment. Totes ens conviden a escoltar la música dins un ambient de molta sensibilitat.

Escoltar la música amb el dibuix al davant, o bé primer mirar les il·lustracions, parlar-ne i després escoltar la música; és un recurs visual que evoca un recurs auditiu.

Farem referències concretes en cada peça.

5.3. Preparant el concert

Per a poder entendre el comportament i l'actitud davant d'un concert res millor que poder-ne viure experiències similars abans.

Podeu organitzar petites sessions semblants a un concert:

- Un nen o nena, o un grup toca o canta davant els altres que escolten i aplaudeixen al final.
- Les educadores o educadors ofereixen una audició als infants: explicant un conte, cantant una cançó (més llarga, expressiva...), tocant un instrument... Regalant als infants moments d'aquests, la seva capacitat de meravellar-se ens retornarà cap a nosaltres com un exquisit present.
- Preparant una sessió de música en directe a l'escola: aprofitant pares, germans grans, alumnes d'escoles de música properes, grups de música ...

5.4. Comentaris i propostes didàctiques. Obra a obra

En aquest apartat us adjuntem informació per a que pugueu fer les vostres propostes didàctiques. Cada ú trobarà la manera més adient de fer arribar la música als nens.

Si acompanyem bé a l'infant en l'experiència d'escoltar música, demostrarà ben aviat interès per tornar-la a escoltar. La repetició dels fragments de música fa que poc a poc ens anem fent nostre aquella melodia, aquell ritme, aquella textura i la puguem interioritzar. Poder reconèixer una música és com retrobar un vell amic. I cada vegada que escoltem una música podem anar oferint més informació. No cal explicitar-ho tot la primera vegada, sovint l'audició per primera vegada ens ha d'impactar de manera sensorial i poc a poc anem farcint de coneixement allò que ha esdevingut primer de tot un xoc emotiu.

D'una mateixa audició en podem fer diferents activitats, centrant-nos en objectius diversos. És per això que us oferim idees per a què cadascú les organitzi, les variï, i les modifiqui i que puguem restar oberts a les vostres iniciatives i a les dels nens de les vostres escoles. Algunes vegades començarem l'audició escoltant la peça sense gaires presentacions, altres vegades podem tenir alguns objectes que ens faci de pont entre la música i la història, potser una altra la podem explicar abans d'escoltar, com preparant el terreny. I cada vegada que la tornem a escoltar podem repetir la proposta i /o anar afegint noves activitats.

Tot i així, si que ens sembla que per escoltar cal captar l'atenció de l'infant, i per captar l'atenció de l'infant l'actitud de l'adult és bàsica. Cal crear lligams entre la música i l'infant per mitjà de la veu, de la mirada, de l'expressió, del contacte, de l'ambient, de la pròpia proposta...

Per a ser capaços de crear emoció cal que l'educador/a la visqui des de dins; que escolti molta música cercant la qualitat i la bellesa, i deixant-se persuadir per noves propostes i perspectives.

És per això que les propostes de *Girasons* són diverses d'estils, formes, *tempos*.. Per a que els nens puguin percebre dissemblançes és interessant brindar diferents estils de músiques, on es puguin apreciar contrastos.

Us animem, doncs, a endinsar-vos en cada una de les peces, a la recerca de vivències, emocions i coneixement.

1. KINDERMARSCH, F. Schubert (1797-1828)

2'12"

La inspiració dels compositors

Franz Schubert (Viena 1797 – Viena 1828), compositor austríac, un dels continuadors del Romanticisme musical iniciat per Beethoven. Gran compositor de lied (breus composicions per a veu i piano) i música de cambra. El seu talent va créixer a l'ombra de Beethoven, a qui admirava profundament. Va morir l'any després del seu ídol i tot just va viure 31 anys.

Fill d'una família de persones molt humils, era el desè de catorze fills. Va estudiar cant, orgue i violí amb Michael Holzer. Als 11 anys va ser cantor de la Capella Imperial, aconseguint una beca que li va permetre estudiar gratuïtament a l'escola municipal Stadtkonvikt, on va ser alumne de composició d'Antonio Salieri.

Als 14 anys va compondre els seus primers *lieder*, i abans dels 18 ja havia creat una de les seves obres mestres, *Gretchen am Spinnrade*, el primer dels molts lieders inspirats en poemes de Johann Wolfgang von Goethe. Als 19 anys havia escrit, ja, més de 250 lieders.

Les seves primeres obres instrumentals, tot i que segueixen els patrons de Wolfgang Amadeus Mozart i Joseph Haydn, són considerades romàntiques per les noves sonoritats i la

riquesa harmònica i melòdica. A les primeres sonates va intentar aconseguir un estil propi, al fugir de la influència de Beethoven. Els grans temes de la música Schubertiada són l'amor, el viatge i la mort, típics temes romàntics.

La música de la seva joventut és generalment molt alegre, mentre que la dels seus últims anys de vida és més melancòlica.

Kindermasrch (Marxa infantil) és una marxa en Sol Major, epíleg inesperat i somrient de la imponent sèrie de 17 marxes per a piano a 4 mans.. Va ser escrita en ocasió de la festa d'aniversari del seu amic, el distingit advocat Dr. Karl Pachler i que havia de ser interpretada pel fill de Pachler, Faust Pachler que llavors tenia 8 anys i la seva mare, pianista.

La connexió amb el món dels infants

Les festes d'aniversari i la seva varietat, tot un món pels més menuts.

El soldadet de plom, joguina que tant els hi agrada i que poden imitar tant bé seguint el moviment de la marxa.

El timbal, instrument fàcil de tocar amb el qual poden experimentar.

La relació de la música amb el moviment

Es tracta d'una marxa infantil, per tant ens convida a fer moviments regulars i molt marcats, de marxa, ja que és fàcil seguir-ne la pulsació.

Algunes propostes:

- Una bona opció és que els nens segueixin la pulsació de la música, o bé picant amb les mans o bé caminant-la. Per començar és bo que ho facin picant de mans, ja que els hi serà més fàcil, i més endavant els la podem fer caminar simulant que són soldadets de plom.
Com que l'estructura és molt clara, podem realitzar diferents moviments a determinats moments de la música o bé, si els nens estan preparats, fer diferents grups i que cada grup es mogui en un moment concret.

És important fer notar el contrast rítmic i de moviment que ens evoquen la part A i la B. La primera ens convida a fer un moviment molt marcat, rígid, de marxa i la segona, en canvi, ens convida a realitzar un balanceig, un moviment més lligat.

Per fer notar aquest contrast podem demanar als nens de fer dues files. El primer de cada fila durà un timbal (el qual podem fer amb una caixa de galetes) i la resta durà globus a les mans. A la part A tocaran el timbal tot caminant i, a la part B, els que porten el timbal deixaran de tocar-lo i seran els altres que mouran els globus tot fent-los voleiar. A l'inici podem preparar l'activitat fent dos grups, on uns tocaran el timbal i els altres faran voleiar els globus.

- Podem utilitzar la lletra proposada "*Fem una marxa, ta-ca-ta-ca-ta-ca, fem una marxa, ta-ca-ta-ca-tà girem!*" per treballar el ritme, així com per desenvolupar la discriminació auditiva demanant als nens que la cantin quan la els instruments la toquin.
Si ho volem podem inventar una nova lletra personalitzada i/o amb idees dels nens.

- L'estructura de la peça és molt adequada per fer-ne una dansa, la qual podria ser:

Ens posem fent un cercle.

Part	Temps	Moviment	Variació
	0:00	So de timbal	
A	0:04	Imitem els soldadets i caminem marcant el pas cap a dins del cercle i girem (passos petits).	Fem dues files. Surt la primera fila.
	0:12	Caminem cap a fora i girem.	Surt la segona fila.
	0:20	Caminem cap a la dreta.	Camina la primera fila.
	0:28	Piquem a diferents parts del cos	Busca una parella de la seva fila.
	0:36	Caminem cap a l'esquerra.	Camina la segona fila.
	0:44	Piquem a diferents parts del cos	Busca una parella de la seva fila.
B	0:52	Fem voleiar els globus. Fem una volta al final de la frase.	S'agafen de les mans amb la seva parella i es balancegen. Voltes.
A'	1:44	Ens col·loquem en cercle.	Tornem al nostre lloc de les files.
	1:53	Caminant, busquem un lloc que ens agradi per l'aula.	La primera fila se'n va.
	2:01	Ens estirem. Els soldadets van a dormir.	La segona fila se'n va.

- Podem representar una festa d'aniversari agafant elements com el pastís, els espantasogres, els globus, el confeti, les serpentines, els pallassos... i estructurar la festa seguint la música, per exemple treient un pastís en un moment en concret, jugar fent volar els globus a la part B, tirar confeti i serpentines... Així mateix, si volem complicar una mica l'activitat, podem donar un rol a cada nen (uns porten els pastís, els altres juguen amb els globus, els altres són els pallassos...).

Elements musicals

La pulsació.

L'articulació (staccato/legato).

Les dinàmiques (crescendo/decrescendo).

La intensitat del so (fort/fluix) i l'altura (agut/greu).

Els instruments de percussió, el flautí, el requint i el fagot.

La forma musical ABA'.(Essent A una marxa i B un Trio)

Les il·lustracions

A la il·lustració hi trobem els elements principals que han servit com a font d'inspiració i connexió amb el món dels infants: els soldadets de plom tocant el timbal, el pastís d'aniversari i els peus dels nens seguint la marxa.

2. CHILDREN'S CORNER- GOLLIWOGG'S CAKE WALK C. Debussy(1862-1918) 2'48''

La inspiració dels compositors

Claude Debussy, (Saint Germain-en Laye al 1862 – París 1918), va començar a estudiar piano als deu anys, Es considerat un músic enigmàtic, *un enfant terrible*. La seva música és molt poètica, i té molta relació amb la Natura. Se sent envoltat de Natura i de fet molts dels seus títols fan referència a ella. Li agradava compartir llargues estones xerrant amb pintors i escriptors que creien que calia canviar alguna cosa pel que fa a la manera de fer obres d'art. Forma part de la corrent impressionista, tot i que es pot considerar simbolista. La seva obra té un gran sentit de la proporció. El seu llenguatge musical era considerat per alguns com una presa de pèl mentre que per altres era una revolució genial.

Children's corner és una obra per a piano, escrita entre 1908 i 1909 i dedicada a la seva filla Claude-Emma, anomenada Chouchou pel seu pare, que estimava apassionadament. Ja uns anys abans li havia dedicat *Serenade for the Doll*, publicada amb una divertida portada dibuixada per ell mateix.

Children's corner (*El racó dels infants*), és una suite amb 6 números:

- Doctor Gradus ad Parnassum
- Jimbo's Lullaby
- Serenade for the Doll
- The Snow is dancing
- The little Shepherd
- Golliwogg's Cake-walk

Totes elles molt aprofitables per a escoltar a l'escola.

Per a interpretar-les cal molta sensibilitat i imaginació, es poden comparar amb *Les Infantils*, de Moussorgsky, a qui Debussy admirava tant. No estan destinades a mans infantils, tot i que la inspiració és el món dels nens.

Golliwogg's Cake-walk, és una obra plena d'efecte, que pretén traduir el gest brusc i mecànic d'una nina negra que dansa. La música fa referència al *ragtime* i recorda la música jazz. Va ser el primer assaig d'incorporar l'art dels negres americans a la música clàssica europea. El títol fa referència a un ball popular a Amèrica que es ballava per parelles i el que guanyava se'n portava un pastís. Golliwogg és el nom en que es coneix una nina negra de posat desmanegat i atàxic.

I perquè el títol en anglès si Debussy era francès? Doncs perquè l'obra està dedicada a Chouchou i la seva mainadera que era anglesa, i tot i que Debussy criticava en part l'anglomania del moment, ell també hi va caure.

La connexió amb el món dels infants

Amb tot el que hem dit fins ara, potser ja no caldria dir res més. Està clar que les nines, la dansa, els autòmats formen part del món dels infants (almenys dels d'aquella època).

El mateix títol és ja ben suggerent: *El racó dels infants*.

La música fàcilment ens portarà cap al moviment i el podrem relacionar amb els *ninos mecànics*

La relació de la música amb el moviment

Si el *Cake-wall* és una dansa i el *ragtime* també, només sentir el ritme sincopat del tema principal ja és un convit al moviment.

Algunes propostes:

- Podeu deixar ballar lliurement als infants. Podeu aprofitar el ritme bàsic per a demanar que els nens vinguin a ballar: *Vine i balla, vine a ballar! Vine a ballar amb mi!*
- Proposar una dansa un xic més organitzada:

1a part (*Allegro giusto*): Ballar de dos en dos (un davant de l'altre) seguint el *tempo*, imitant els moviments desmanegats de la *Golliwogg*.

2a part (*Un peu moins vite*): parar i buscar una altra parella.

Tempo primo: Quan identifiquem el tema del començament tornem a ballar com a la 1a part.

Final: *morendo*, el moviment canvia i es torna més tranquil (poca estona) i de seguida...

Coda: volta i salutació

Intentarem sempre trobar moviments de gir, voltes, rodar....

Parts	A	B	A'	Final
Temps	0.00	0.53	2.00	2.37
Moviments	Ballar de dos en dos (un davant de l'altre)	Parar, expectació, buscar una altra parella	Tornem a ballar com en la primera part	Parada, volta i salutació

Elements musicals

La pulsació

El ritme sincopat

Els trets de jazz

Relacionar-ho amb la dansa original

Els instruments que la interpreten: flauta travessera, clarinet, fagot, piano i percussió.

Les il·lustracions

Hi trobem dibuixada la nina negra que inspirà a Debussy, i que ens pot recordar els moviments dels autòmats de l'època. Les petites floritures (cargols blancs) que envolten la cortina, i que són un element repetitiu, poden servir-nos per anar seguint la pulsació.

Si voleu veure i sentir l'obra amb altres interpretacions podeu consultar a:

Una versió infantil on una granota ens interpreta el Golliwogg Cake-walk al piano
<http://www.tv3.cat/pprogrames/atrapasons/atraseccio.jsp?seccio=concert&idint=150>

3. SUITE DOLLY - BERCEUSE G. Fauré (1845-1924) 2'24"

La inspiració dels compositors

Gabriel Fauré (Pamiers (Ariège, França) 1856 – París 1924), va ser deixeble de Camille Saint-Saëns a l'Escola Niedermeyer, on es va formar com a organista d'església i director de cor. L'any 1871 va ser membre fundador de la *Société Nationale de Musique*, presidida per R. Bussine i C. Saint-Saëns, juntament amb C. Franck, E. Guiraud, J. Massenet, J. Garcin, A. de Castillon, H. Duparc, T. Dubois i P. Taffanel, la qual tenia per objectiu promoure la música francesa i permetre als joves compositors interpretar les seves obres en públic. Durant la dècada del 1890 va viatjar a Venècia, on es va reunir amb alguns amics i va escriure varies obres. L'any 1896 va ser nomenat "organista cap" a l'Església de Madeleine, succeint a Jules Massenet com a professor de composició al Conservatori de París, on va ensenyar a grans compositors com George Enescu, Maurice Ravel i Alfredo Casella.

La Suite *Dolly* (opus 56), fou escrita entre 1893 i 1896. Inicialment per piano a 4 mans, consta de 6 peces:

- Berceuse
- Mi-a-ou
- Le jardin de Dolly
- Kitty-Valse
- Tendresse
- Le pas Espagnol.

La font d'inspiració de *Berceuse* va ser el son de la filla menor d'Emma Bardac, futura segona esposa de Claude Debussy. Les dues filles d'Emma Bardac, nascudes de dos matrimonis diferents, van inspirar cadascuna una obra mestra de la música.

La *Suite Dolly* es col·loca, juntament amb les *Escenes d'infants* de Schumann i el *Children's Corner* de Debussy, entre les obres més encantadores que ha inspirat la infància.

La connexió amb el món dels infants

Berceuse és una cançó de bressol, per tant la connexió que hi trobem és amb el son dels infants.

La música ens pot conduir a moments de tranquil·litat, de relaxació. Així mateix, ens suggereix el moviment de bressolar una nina que dorm.

La relació de la música amb el moviment

La música ens suggereix un moviment tranquil, de gronxar i bressolar.

Algunes propostes:

- La música ens convida a fer el gest de bressolar. Demanem a cada nen que porti un peluix i el bressolem tot escoltant la música. A més a més, podem fer una volta mentre bressolem el peluix al final de cada frase (temps 00:14, 00:27, 00:40, 00:53). També podem bressolar el peluix a la frase A, a la B anar a dormir i quan torna la A despertar-lo i tornar-lo a bressolar.
- Si l'objectiu és el treball del fraseig podem representar les frases movent un braç diferent a cada frase.
Una variant de l'activitat i utilitzant el recurs de la pintura pot ser dibuixar les frases en un full amb un color diferent per cada instrument. Pot ser interessant, a més a més, destacar el coixí sonor que fa el piano durant tota la peça.
- Si volem crear un ambient de calma i tranquil·litat, podem demanar als nens que s'estirin al terra mirant al sostre, amb les cames doblegades damunt la panxeta. L'educador els hi ensenyarà com moure les cames a banda i banda, balancejant-los les cames un per un.

Elements musicals

- El caràcter tranquil de la peça.
- Els instruments que la interpreten: la flauta, el clarinet, el fagot i el piano.
- La forma musical A B A'. En el següent esquema podem observar la forma musical, l'ordre d'aparició dels instruments i el diàleg que estableixen la flauta, el fagot i el clarinet.

Parts	A					B		A'			
Temps	0:00	0:04	0:17	0:30	0:43	0:57	1:30	1:35	1:39	1:49	1:52
Instruments		Flauta	Flauta	Flauta	Flauta		Flauta	Flauta	Flauta	Flauta	Flauta
						Clarinet	Clarinet	Clarinet	Clarinet	Clarinet	Clarinet
			Fagot		Fagot				Fagot		Fagot
		Piano	Piano	Piano	Piano	Piano	Piano	Piano	Piano	Piano	Piano

Les il·lustracions

La il·lustració és compartida amb l'obra següent.

Observem el dibuix d'una nena adormida, la qual està embolicada amb un farcell.

4. CANCIÓN INFANTIL Trad. asturiana

2'11''

La inspiració dels compositors

És una cançó infantil tradicional asturiana.

L'arranjament és de J. M. Ribelles i és per a arpa celta sola.

La connexió amb el món dels infants

Les cançons infantils formen part del món dels infants. Aquesta en particular, és una cançó de bressol, per tant hi trobem la connexió amb el fet de bressolar una nina, la contemplació dels infants...

Hi trobem també el so de les ones del mar.

La relació de la música amb el moviment

La música ens suggereix el moviment tranquil de bressolar un infant, la relaxació, la immobilitat, l'acció de rodar i fer voltes. Hi trobem, així mateix, altres elements com els sons de la natura (els ocells i les ones del mar). Les següents activitats són algunes propostes per treballar diferents aspectes:

Algunes propostes:

- Per preparar prèviament l'escolta de l'obra podem parar molta atenció als sons de la natura que hi surten (els ocellets, les onades del mar) i a partir d'aquí, treballar altres sons. Podem fotocopiar el dibuix dels ocells i les ones del mar i ensenyar-los quan surtin a la cançó.
- Per treballar el control del cos i el moviment de balanceig, agafem el motiu de les onades de la il·lustració i ens imaginem el moviment d'una barca damunt les ones. Seiem al terra amb les cames creuades com un indi i ens gronxem de dreta a esquerra, amb les mans recolzades al terra.
Una altra opció pot ser col·locar els nens per parelles i seure'ls al terra un davant de l'altre amb les cames una mica obertes i tocant-se amb els peus. Tot agafant-se de les mans es poden gronxar entre ells, cap endavant i cap endarrere.
- Donem un mocador de seda de color blau a cada nen i el movem amunt i avall, a dreta i esquerra, tot seguint la música, simulant les onades del mar. No és imprescindible realitzar l'activitat amb els mocadors, es pot fer perfectament movent els braços sense els mocadors.
- Demanem a tots els nens i nenes que s'estirin al terra i l'educador fa un massatge a cadascun damunt la panxeta o l'esquena. El podem fer amb les mans o amb una piloteta. La primera vegada és bo que s'estirin cara amunt, per agafar confiança amb el gest de l'educador i més endavant, els demanarem que s'estirin boca terrosa. És important respectar la decisió del nen, és a dir, deixar-lo que s'estiri com li vingui de gust i no forçar-lo a estar d'una manera en concret, ja que ha de ser un moment de relaxació, íntim i agradable per ells.
- Al ser la única cançó del disc interpretada únicament per l'arpa celta ens anirà molt bé per conèixer l'instrument i poder-ne escoltar el seu so. Podem fer-nos una arpa amb una caixa de sabates o de cartró i unes gomes creuant la caixa, podem polsar les gomes mentre sentim la música.

Elements musicals

L'instrument: l'arpa celta.

El tempo tranquil.

Les il·lustracions

Observem el dibuix de la nina adormida que està embolicada amb el farcell i lligada al cos de l'arpa celta. Aquesta imatge ens transmet la relació que s'estableix entre l'arpa, la nina adormida i la inspiració de la qual hem parlat, el moviment de bressolar la nina. Podem interpretar que és l'arpa la que bressola la nina.

Al fons de la il·lustració veiem els ocells i les ones del mar, elements presents a la gravació i que també podem destacar.

5. NA MARIETA LOLA/TENGO UNA MUÑECA Trad.Mallorquina.i Trad Castellana 1'13''

La inspiració dels compositors

És una tonada popular que ha servit per a dues cançons tradicionals infantils

Na Marieta Lola (popular mallorquina)

Na Marieta Lola té un gra an es cul, i es metge l'hi cura i li fa pum,pum!

Na Marieta Lola té un gra an es nas, i es metge li cura i li fas xas,xas!

Tengo una muñeca (popular castellana)

Tengo una muñeca vestida de azul, con su camisita y su canesú.

La saqué a paseo se me constipó, la tengo en la cama con mucho dolor.

La connexió amb el món dels infants

El fet de ser dues cançons infantils.

La nina.

El personatge graciós de Na Marieta Lola.

Les cordes de saltar

La relació de la música amb el moviment

Per poder entendre aquesta música no calen gaires explicacions, deixeu-vos portar per la força de la instrumentació. No busqueu la tonada de la cançó de manera clara, és tota la peça una proposta basada en la melodia popular però molt distorsionada.

Si els nens saben la cançó, podeu ajudar-los a identificar el tema en diferents moments que va apareixent, primer apuntat pel flautí o *piccolo*, de seguida pel clarinet i després pel piano.

Però ens sembla interessant que ens deixem portar per la força de la proposta, tot escoltant el paper de la percussió.

Podeu relacionar la música amb moviments bruscs: la nina que s'enfada perquè es constipa, o perquè li ha sortit un gra.

Rodaments forts d'un món que se'ns escapa quan ens enfadem.

Algunes propostes:

- Podem escoltar l'obra mentre fem rodar unes cordes de saltar.
- Després els infants per parelles poden intentar fer rodar cordes i deixar-les caure al final.

- Podem escoltar la música amb els nens asseguts a terra i fent ballar una nina (amb vestit blau, i un gra al nas), de manera tensa (podem fer cara d'enfadats), al final li fem fer grans rodaments i pot acabar desplomant-se a terra. Després podem demanar als nens de ballar com la nina.

Elements musicals

Abans de començar sentim el so d'una corda de saltar

Aprendre les cançons

Els instruments que la interpreten, de manera especial el flautí, el clarinet, el fagot i el címbal

El *crescendo* final

Reconèixer el tema de la cançó enmig de la complexa harmonització

Les il·lustracions

En la il·lustració es recull la doble vessant de les dues cançons. Una nina que pot ser una o l'altre; el vestit és blau i les sabates de marieta, el nas gros de refredat o bé d'un gra. També mostra els rodaments forts del personatge enfadat per mitjà d'una espiral. Entre les joguines hi ha les cordes de saltar.

6. JACK- IN- THE- BOX, PRÉLUDE, E. Satie (1866-1925)

2'23"

La inspiració dels compositors

Erik Satie neix a Honfleur (Normandia) l'any 1866 i mor a París l'any 1925.

Compositor i pianista, és un personatge d'una vida estranya i extravagant. Es qualificava a si mateix com "fonometrògraf" (qui mesura i escriu els sons), preferint definir-se així que com a "músic".

Escrivia articles a alguns periòdics, i passava èpoques de gran misticisme tot i que li agradava freqüentar Montmartre, el Cabaret del gat Negre....

La seva obra més coneguda és *Gymnopédies* per a piano.

Va escriure *Jack in the box* l'any 1899, és música per a una pantomima de Jules Dépaquit, anomenada clownerie per Satie. És una de les poques composicions que es va prendre seriosament durant el període en que era pianista en un cabaret.

La connexió amb el món dels infants

Sobretot per la caixa de sorpreses i el personatge que en surt.

La relació de la música amb el moviment

Algunes propostes:

- Podem escoltar-la en rotllana i nosaltres portem una caixa sorpresa que es dispara després de la introducció, també podem fer ballar un putxineli de picarols.
- Després tots asseguts en rotllana, surten al mig dos nens i ballen amb uns barrets de picarols posats, quan se'n cansen o bé diem canvi o bé donen el seu barret a un altre nen que és el que surt a ballar.

Elements musicals

El ritme sincopat

Les escales ascendents del clarinet

El *crescendo* final

Les il·lustracions

Hi ha dibuixat un *Jack in the box*, amb la força que li dona la molla disparada.

Per veure'n una animació:

<http://es.youtube.com/watch?v=2WGKyFyioSE>

(l'animació és molt bona, la versió musical gens ni mica)

<http://es.youtube.com/watch?v=QTKu9cUMQdY&NR=1>

(per si voleu saber què o qui és Jack in the box)

7. ENFANTINES G. Tailleferre (1892-1983)

1'04''

La inspiració dels compositors

Germaine Tailleferre (Saint-Maur-des-Fossés, 1892 -París, 1983), és l'autora d'aquesta peça i de la següent. És la única compositora d'aquesta selecció i també la única dona del conegut *Grup dels Sis*. Va estar formada al costat de M. Ravel i va rebre influències d'E. Satie i de l'impressionisme. Va començar a estudiar al piano amb la seva mare. La seva producció es pot dividir en dues etapes, en la primera, abans de 1945, escriu música de petit format i fàcil d'escoltar, en canvi, en la segona etapa dona forma a obres majors: obra simfònica, obres per a cinema, cançons i ballets.

Infantils està dedicada a Moussette i *Cursa* a Monsieur George Hacquard. Tot i que els manuscrits d'aquestes obres s'han trobat recentment, la data de composició se situa entre 1975 i 1978. Obres composades pels alumnes de l'École Alsacienne de París.

Tant una com l'altra recreen les cantarelles infantils que els nens fan arreu.

La connexió amb el món dels infants

Les cantarelles.

Ralet, ralet.

La relació de la música amb el moviment

Pot ser una bona oportunitat per a fer massatges als nens, tot fent rodar els dits per l'esquena, o sobre la mà, la cama.....

Podem jugar al *Ralet, ralet*, provocant que ells ens ho facin i així practiquin els girs amb els dits.

Algunes propostes:

- Mentre sona l'arpa moure els dits per sobre l'esquena d'un infant (en el cas de que ho puguem fer d'un en un), o bé moure els nostres dits per sobre la nostra cara (si ho fem tots alhora), quan entren la flauta i el fagot fem moviments suaus amb la mà plana

(simulant el so lligat, *legato*) quan torna l'arpa tornem als moviments de dits, i un altre cop als moviments plans, i aprofitant l'escala ascendent de l'arpa que finalitza l'obra enfilem els braços tot movent els dits com si pessiguéssim les cordes d'una arpa.

- També podem escoltar-la drets i mentre sona l'arpa fer la pinça (amb dos dits), quan entren els altres instruments afegir-hi un moviment suau de torsió del tòrax sense deixar de pessigar amb els dits, al final fer un estirament cap al cel seguin les notes de l'arpa.
- Si ho volem relacionar amb la il·lustració, podem escoltar la peça mentre movem uns peixets, després ells poden moure les mans a dins d'un mitjó-titella com si fossin peixets, també poden moure una tela blava simulant el corrent del riu.

Elements musicals

Reconèixer la cantarella.

El caràcter tranquil i moderat de la peça.

Els instruments que la interpreten: flauta, fagot i arpa (toquen com si juguessin a jocs senzills d'infants)

Temps	0.00	00.14	00.42	00.50	00.56
Instruments	Arpa sola	Flauta i clarinet Arpa	Arpa sola	Flauta i clarinet Arpa	Arpa
Caràcter	Moderat, tranquil	Moderat, més pastós, lligat, retardant el temps al final	Acomiadament amb un retorn al caràcter del començament	Acomiadament amb motius del començament	Arpegi ascendent i final molt fluix, com desapareixent
Moviment 1a proposta	Moure els dits per l'esquena o bé per la cara	Moviments amb la mà plana	Moure els dits per l'esquena o bé per la cara	Tornem als moviments plans	Enfilar els braços i moure els dits com si pessiguéssim les cordes d'una arpa
Moviment 2a proposta	Moure la boca del peix-mitjó	Fer-lo nedar	Moure la boca del peix-mitjó	Fer-lo nedar	El peixet se'n va i s'amaga

Les il·lustracions

Els dibuix ens suggereix juntament amb la peça següent el món dels infants, els jocs de carrer, aprofitant les siluetes de l'època.

Per aquesta peça podem fixar-nos amb el primer, la calma d'un pont sobre un riu tranquil i el nen que ja ha acabat la seva estona de pesca.

8. COURSE, G. Tailleferre (1892-1983)

1'12''

La inspiració dels compositors

Germaine Tailleferre (Saint-Maur-des-Fossés, 1892 -París, 1983), és l'autora d'aquesta peça i de la següent. És l'única compositora d'aquesta selecció i també l'única dona del conegut *Grup dels Sis*. Va estar formada al costat de M. Ravel i va rebre influències d'E. Satie i de l'impressionisme. Va començar a estudiar piano amb la seva mare. La seva producció es pot dividir en dues etapes, en la primera, abans de 1945, escriu música de petit format i fàcil

d'escoltar, en canvi, en la segona etapa dóna forma a obres majors: obra simfònica, obres per a cinema, cançons i ballets.

Infantils està dedicada a Moussette i *Cursa* a Monsieur George Hacquard. Tot i que els manuscrits d'aquestes obres s'han trobat recentment, la data de composició se situa entre 1975 i 1978. Obres composades pels alumnes de l'École Alsacienne de París.

Tant una com l'altra recreen les cantarelles infantils que els nens fan arreu.

La connexió amb el món dels infants

Les cantarelles burletes.

Pam i pipa.

La relació de la música amb el moviment

Alguns propostes:

- Escoltar-la ,mentre fem girs amb les mans i els dits.
- Jugar a perseguir-se tot cantant: *No, no m'atrapes, a que no m'atrapes* (veure la partitura).
- Simular el joc de fet amagar. Amb dos titelles (poden ser els titelles fets amb les imatges dels instruments: la flauta i el clarinet, o bé poden ser dos personatges desvinculats dels instruments, però que corresponen a la veu de cada un d'ells), i van creant un diàleg, per acabar donant-se la mà i fent una tombarella.

Després ho podem ballar nosaltres.

Temps	0.00	0.07	0.14	0.21
Instrument principal	Flauta	Clarinet	Flauta	Clarinet
Joc	1r personatge	2n personatge	1r personatge	2n personatge
Cantarella	<i>No, no m'atrapes, A que no m'atrapes</i>		<i>No, no m'atrapes, A que no m'atrapes</i>	

0.28	0.42	0.50	0.57	1-04
Arpa	Flauta	Clarinet	Flauta /tots	Tots/ motiu final
S'amaguen tots dos, moment d'expectació	1r personatge	2n personatge	Es donen la mà i juguen	Tombarella
	<i>No, no m'atrapes, A que no m'atrapes</i>			

Elements musicals

Reconèixer la melodia de la cantarella tocada per la flauta.

Escoltar el contracant del clarinet.

També podeu aprofitar per escoltar l'arpa.

Les il·lustracions

Comparteix il·lustració amb la peça anterior, podem fer especial esment al ninot dibuixat que fa mofa.

9. O POLICHINELLO, H. Villalobos (1887-1959)

1'48''

La inspiració dels compositors

Heitor Villalobos (Rio de Janeiro 1887-1950), tocava el violoncel, i també la guitarra, el clarinet i el piano. Va fer recerca etno-musicològica i alhora va impulsar una pedagogia basada en la rica cultura del Brasil. Com a compositor té un estil molt personal i idiosincràtic. Com ell mateix diu: “ La meva música és natural com una cascada”.

O Polichinello forma part de la primera de les tres sèries de petites peces infantils anomenades *O Prole do Bebê*. Aquesta primera sèrie, composta a l'any 1920, va ser estrenada per Artur Rubinstein l'any 1922 i està dedicada a les nines. La segona sèrie descriu animalets de joguina i la tercera la va dedicar als esports , però no va ser editada i el manuscrit es va perdre.

Tot i ser obres dedicades al món infantil, són molt difícils de tocar i no estan pas pensades per a ser interpretades per a ells.

O Polichinello, és un putxineli que balla al so frenètic de la música que embolcalla una coneguda melodia infantil brasilera (que convida a entrar a la rotllana). En el registre greu del piano apareix un ritme de carnaval enèrgicament martellejat. L'últim cop sec que tanca el darrer compàs sembla representar la caiguda inerta del ninot.

La connexió amb el món dels infants

La figura del putxineli.

La tonada infantil que es deixa escoltar enmig de l'allau de notes.

La rotllana.

La relació de la música amb el moviment

Aquí el moviment seguirà la velocitat del piano.

Algunes propostes

- Podem fer ballar un putxineli de colors vius, per sobre el teclat d'un pianet de joguina.
- Després els nens en fila poden jugar a córrer per sobre un paper d'embalar on hi hem dibuixat un teclat.
- També podem fer una dansa lliure on els nens poden fer moviments ràpids i controlar-los una mica més quan s'evidencia la melodia popular. (0.25 i 1.08), el *glissando* final també ens pot servir per rodar i caure a terra.
- Podem imitar el tocar de l'interpret de piano.

Elements musicals

Conèixer el piano, ja que és l'única obra en que el podem sentir tocar tot sol.

El *tempo* ràpid

Descobrir la melodia popular amagada.

Les il·lustracions

El dibuix que us proposem és el mateix que hem utilitzat per a *Jack in the box*, el putxineli que després de sortir de la caixa, juga, balla i cau a terra.

Si voleu sentir i veure'n una altre interpretació:

<http://es.youtube.com/watch?v=gveReLKhQOk>

10. EN VACANCES - MIMI EN MARQUISE - D. Sévérac (1873-1921)

2'07''

La inspiració dels compositors

Déodat de Séverac (Saint-Felix-de-Camaran (Lauraguais) 1873 – Céret (Pirinneus Orientals) 1921), compositor francès. Fill d'un pintor de talent en una vella família llenguadociana. Va estudiar als Conservatoris de Toulouse, de París i a l'Schola Cantorum amb el mestre d'Indy entre d'altres. Va prendre lliçons d'orgue amb Alexandre Guilmant i va arribar a ser assistent d'Isaac Albéniz. Fidel als seus orígens, escriu obres inspirades en aquesta regió, el Languedoc. Peces per a piano, cançons, música per a teatre i dues òperes. Les obres per a piano van seduir al pianista Ricard Viñes i Debussy deia de les seves obres que "fan bona olor".

De vacances, escrita el 1911, consta de vuit peces, i és una "mena de Carnaval en miniatura, vestit de la moda romàntica" segons Jankélévich. L'any 1921, els editors parisencs li afegeixen una col·lecció pòstuma, reunint tres peces inacabades.

Els títols de la col·lecció són:

- Invocació a Schumann
- Les carícies de l'àvia
- La visita de les veinetes
- Toto disfressat de pertiguer d'església
- Mimí es disfressa de marquesa
- Rondó al parc
- Escoltant una vella capsa de música
- Vals romàntic

Afegint les tres darreres:

- La font de Chopin
- El piló dels coloms
- Els dos mosqueters.

La connexió amb el món dels infants

Trobem elements de connexió com són les disfresses, que tant agraden als infants, les perruques, les faldilles, les voltes...i objectes que giren com les baldufes, els paraigües, les rodes, els cercles...

La relació de la música amb el moviment

La música ens convida a voltar i girar de manera tranquil·la i elegant.

Algunes propostes:

- Podem ajudar als infants a sentir la sensació de giravoltar agafant-lo un per un als nostres braços i fer els girs mentre els infants miren al sostre. També els podem agafar per les aixelles i fer-los girar.
- Si tenim en compte la inspiració de l'autor i imitem el personatge de la Mimi que es disfressa, podem vestir als nens amb faldilles per fer-les giravoltar o donar-los mocadors i fer-los girar mentre escoltem la música.

- Podem aprofitar la peça per descobrir quins objectes giren i quins podem fer girar nosaltres (baldufes, pals amb cintes, paraigües, faldilles, rodes, cercles...).
- Els elements musicals de la peça ens poden servir per realitzar moviments concrets, per exemple, amb pals amb cintes:

Temps	Moviment
0:00	Balanceig a banda i banda amb els pals.
0:21	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç *
0:23	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
0:26	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
0:31	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
0:34	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
0:36	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
0:43	Balanceig a banda i banda amb els pals.
0:54	Ziga-zaga amb el pal mirant cap al terra (greu)
1:04	Ziga-zaga amb el pal mirant cap al sostre (agut)
1:14	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
1:17	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
1:19	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
1:25	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
1:27	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
1:30	Cop, cop, cop, dibuixem un cercle amb tot el braç
1:37	Balanceig a banda i banda amb els pals.

* Cop: Moviment vertical brusc cap al terra (perpendicular al terra).

Els moviments consisteixen en representar la música. Cada cop representa una negra i la volta amb el braç les corxeres.

Elements musicals

La forma musical: el minuet.

El compàs $\frac{3}{4}$

Els instruments: Flauta, clarinet i fagot.

Articulació (legato, staccato).

Les il·lustracions

A la il·lustració hi trobem vistes des de dalt de nenes disfressades amb faldilles, que giren com si fos el ball de les marqueses. Veiem el moviment de gir que representen les faldilles.

11. KALIMBA FANTASY

1'27''

La inspiració dels compositors

En aquest cas el compositor és el mateix intèrpret, en la música tradicional és un fet molt comú.

La connexió amb el món dels infants

És una peça fàcil de fer arribar als nens, no perquè estigui pensada especialment per a ells, però per la seva senzillesa.

La relació de la música amb el moviment

Pel *tempo* de l'obra i pel timbre de l'instrument, ens convida fer moviments ràpids i alhora delicats.

Algunes propostes:

- Caminar de puntetes.
- Moure els dits com si caminéssim, podem fer veure que toquem la kalimba.
- També podem aprofitar-la per a fer-nos massatges uns als altres fent tocs amb les puntes dels dits sobre el cap, esquena....
- Podem construir-nos una kalimba i tocar-la tot acompanyant al música del disc.

Elements musicals

Conèixer la kalimba (trobareu més informació a l'apartat del glossari)). Podem mirar d'aconseguir-ne alguna per a tenir-la a l'escola i que els nens la puguin tocar. També ens podem fabricar una.

El sentit minimalista de l'obra amb una sensació de repetició

El *decrescendo*.

Les il·lustracions

Al dibuix hi trobem l'instrument per a poder-lo reconèixer en mans d'una noia africana.

12. JEUX D'ENFANTS - LA TOUPIE . Bizet (1838-1875)

1'21''

La inspiració dels compositors

Georges Bizet (París, 1838 – Bougival, 1875) va ser un compositor francès que va pertànyer a l'època romàntica. Fill d'un humil professor de cant i d'una bona pianista, des de la seva infantesa va manifestar una apassionada inclinació per la música.

A l'edat de 9 anys va ser admès al Conservatori de París, on va ser deixeble de Zimmermann (harmonia), Marmontel (piano), Benoit (orgue) i Halévy (composició). Va guanyar primers premis de solfeig, piano, orgue i fuga, i l'any 1857 se li va adjudicar el Gran Premi de Composició de Roma amb la cantata *Clovis et Clotilde*, amb el qual va ser becat per estudiar tres anys a Roma. Després d'aquesta estada a Roma va tornar a París per dedicar-se exclusivament a la composició. Va ser durant aquest període que va escriure la peça per piano *Jeux d'enfants* (1871), originàriament per a piano a 4 mans i de la qual en va orquestrar 5 números.

Va morir a la primerenca edat de 37 anys, pocs mesos després del debut de la seva òpera *Carmen*, la més coneguda, sense tenir ocasió de gaudir-ne de l'èxit.

Tot i que va ser més conegut com a compositor, Bizet va ser un extraordinari pianista, mereixent els elogis de Franz Liszt, el qual va dir que considerava a Bizet com un dels pianistes més brillants d'Europa.

Jeux d'enfants és una suite que consta de 12 peces per a piano a 4 mans, dedicades a les senyoretes Marguerite de Beaulieu i Fanny Gouin. Poc després Bizet va transformar cinc d'aquestes peces en una *Petite Suite* d'orquestra estrenada al Teatre Odéon de París. N'és una versió molt coneguda.

Els títols de la versió a 4 mans són:

- L'escarpolette (El gronxador)
- La toupie (La baldufa)
- La poupée (La nina)
- Le chevaux de bois (Els cavalls de fusta)
- Le volant (El volant)
- Trompette et tambour (Trompeta i tambor)
- Les bulles de savon (Les bombolles de sabó)
- Les quatre coins (Els quatre racons)
- Collin-Maillard
- Saute-Mouton
- Petit mari, petite femme (Petit marit, petita dona)
- Le bal (El ball)

La toupie (La baldufa) n'és la segona, i descriu molt bé el moviment enèrgic i giratori de la baldufa. És un impromptu *allegro vivo*, en compàs de 2/4. La baldufa gira al so de les notes picades. Els arpegis ascendents anuncia la caiguda de la baldufa, que tomba amb els forts accents dels tres compassos finals.

Si voleu escoltar i veure'n la versió per a piano a 4 mans, tota sencera:

<http://es.youtube.com/watch?v=xSiQWMCzV90&feature=related>

<http://es.youtube.com/watch?v=xqk8DIEKj0Y>

La connexió amb el món dels infants

Els jocs dels infants i les joguines, en aquest cas la baldufa, és la relació directa de l'obra amb el món dels infants, així com de les altres 11 peces més que conformen la Suite. Així mateix, les giravoltes, els moviments alegres, enèrgics que tant agraden als infants.

La relació de la música amb el moviment

Només amb el títol de la peça ja ens podem fer una idea de la música, la qual tradueix molt bé el moviment de la baldufa. Per tant, d'entrada ens suggereix el moviment de girar, de fer voltes, de rodolar... imitant el moviment de la baldufa amb el cos. Observem com és una música alegre que ens convida, a més a més, a fer arrencades i aturades i moviments ascendents i descendents.

Algunes propostes:

- Escoltem la peça mentre fem rodar una baldufa. Ho podem simbolitzar amb una baldufa que tinguem o fent girar la il·lustració.
- Interpretar la cançó amb unes cintes de colors, per exemple de paper de pinotxo, podem aprofitar a triar els colors de la baldufa de la il·lustració: vermell, verd clar, blau, groc, blanc, marró.. En donarem dues a cada nen, una per a cada mà. Quan la música és alegre, mourem les mans com un director d'orquestra, a banda i banda, movent a la vegada les cintes, seguint la pulsació. A la nota llarga, baixarem els braços i els posarem al costat del cos. És important que aquí les cintes baixin rectes. En canvi, quan la música ascendeix, aixecarem els braços amb les cintes ben amunt de manera esbojarrada i quan la música descendeix, els baixarem. Al final, amb l'última nota, llençarem les cintes a l'aire!
- L'objectiu d'aquesta altra activitat és el treball dels instruments i la seva discriminació auditiva. Fem unes titelles amb les imatges dels instruments: les fotocopiem en petit i les enganxem a un pal perquè els nens i les nenes les puguin agafar. L'activitat consisteix en moure els instruments mentre sonen. Podem donar un joc de titelles amb els tres instruments a cada nen i amb l'ajuda de l'educador, moure-les, o bé donar un instrument-titella a cada nen (poden escollir ells quin instrument volen ser) i que només l'hagin de moure quan l'escoltin. Aquesta segona variant és una mica difícil perquè cada nen adopta un rol diferent i han de saber actuar només quals els hi toca.

Elements musicals

Els instruments que interpreten aquesta peça són: el flautí, el fagot i el piano.

En podem delimitar les parts de la següent manera:

Temps	0:00	0:11	0:33	0:36
Descripció	Introducció	melodia alegre	nota llarga	moviment asc/desc
Instruments	So de bronzidor	Flautí (melodia) Fagot Piano	Flautí Fagot Piano	Fagot (desc) Piano (asc)
Qualitats del so		so agut / greu	durada	so asc/desc
Caràcter	inquietant	alegre/saltarí	expectant	esbojarrat

Temps	0:44	1:06	1:10	1:15
Descripció	melodia alegre	nota llarga	moviment ascendent	Final
Instruments	Flautí (melodia) Fagot Piano	Flautí Fagot Piano	Flautí Fagot Piano	Flautí Fagot Piano
Qualitats del so	so agut / greu	durada	so ascendent	
Caràcter	alegre/saltarí	expectant	esbojarrat	

És una peça que ens permet treballar el contrast entre so agut i greu. Per això és bo que es treballin els instruments, a partir de les fotografies i ensenyant el tamany del flautí i del fagot, el qual els ajudarà a relacionar so agut amb instrument petit i so greu amb instrument gran i llarg.

Un altre aspecte a destacar de la peça seria el caràcter de la música, alegre, saltarí, inquietant i expectant.

Les il·lustracions

Proposem com a il·lustració el dibuix de la protagonista, la baldufa. Una baldufa ben alegre que gira i gira sense parar. Podem resseguir amb el dit el recorregut del moviment giratori de la baldufa tot escoltant la música. La podem relacionar amb el moviment que hem fet tot voltant les cintes de colors.

13. MA MÈRE L'OYE - PAVANE DE LA BELLE AU BOIS DORMANT M. Ravel (1875-1937) 1'52''

La inspiració dels compositors

Maurice Ravel (Ciboure 1875 - París 1937). La seva obra s'ha vinculat amb freqüència a l'impressionisme, però mostra també un agosarat estil neoclàssic, i alguna vegada trets de l'expressionisme. Tot plegat fruit d'una complexa herència i de troballes musicals que van revolucionar la música per a piano i orquestra.

La comprensió del món dels infants, el seu amor als animals i el seu humor, l'inspiren a escriure en un estil clar i precís (*La idea d'evocar en aquestes peces la poesia de la infantesa em va conduir naturalment a simplificar la meua manera de fer, a despullar la meua escriptura*" diu el mateix Ravel). Al final de la seva vida es va retirar en una casa envoltat de gats i d'una col·lecció d'autòmats mecànics, als quals adorava.

Ma mère l'Oye, escrita a l 1908, és una *suite* per a piano sobre contes clàssics de la famosa Mare Oca. Tots ells contes de fades dels segles XVII francès.

Va dedicar l'obra a Mimi i Jean, els fills d'una parella de polonesos residents a París molt bons amics de Ravel: Cipa i Ida Godebsky.

La connexió amb el món dels infants

La Pavane de la Bella dorment del bosc, es basa en el conte de Perrault.

Podem explicar una versió resumida del conte, per entendre el llarg son de la Bella Dorment. També amb històries de princeses, i també podem fer-la servir per evocar la nit i el son.

La relació de la música amb el moviment

La música està escrita sobre dolços acords, misterioses harmonies, amb un lleuger ritme de balanceig que embolica un tendre i ingenu tema.

La música ens convida a moviments lents, com de *càmera lenta*, també rodaments ingràvids.

Algunes propostes:

- Podem aprofitar aquesta peça per a fer relaxació. Els nens poden estirar-se a terra i nosaltres podem anar passant un mocador suau per sobre les seves cares, o bé fer un titella que sigui una lluna que roda suau al balanceig de la música.
- També podem dividir el grup en dos, uns s'estiren a terra i dormen i els altres fan de nit, cadascú amb un mocador, voleia per damunt dels cossos dels altres. Després ho fem a revés.
- Per parelles els hi podem donar un mocador més gran i agafant-ne una punta cadascú gronxen una nina.
- També la podríem escoltar tranquil·lament mentre fem rodar un paraigües de colors.
- Podeu donar llanternes tapades amb papers de cel·lofana de diferents colors i escoltar-la estirats a terra, amb la llum apagada i fer rodar la llum de colors de les llanternes contra el sostre.

Elements musicals

Abans de començar sentim sons de grills i mussols de la nit.

Moviment lent i dinàmica molt *piano*.

També podem escoltar de manera especial el so de l'arpa.

Els instruments que la interpreten són: flauta travessera, clarinet, fagot, carilló i arpa.

Les il·lustracions

La il·lustració recrea aquest ambient. La nit, la princesa que dorm, el balanceig de mocador que gronxa la princesa, la nena que s'ho mira, el mussol a l'arbre, els estels fugaços....

Si voleu veure i escoltar una versió per a piano a 4 mans aneu a :

http://es.youtube.com/watch?v=_3yF9ymmqc8

14. ALLEGRO, I.Stravinsky (1882-1971)

1'10"

La inspiració dels compositors

Igor Stravinsky va néixer a Orianenbaum (Rússia) i va morir a New York al 1971.

La seva música es atrevida i fa moltes aportacions a la música del segle XX, l'ús de ritmes sincopats i amb accents imprevisibles, la melodia tallada, composta per petites cèl·lules, amb acords dissonants, i l'ús de la politonalitat. En les seves obres hi trobem una gamma molt àmplia de dinàmiques i sonoritats contrastades, els timbres són també fortament contraposats. En general està imbuït per un caràcter vigorós i amb una textura molt canviant. En aquest cas ens proposa dues obres senzilles pensades per a infants. *Allegro* forma part d'una col·lecció de petites peces escrites prop de Paris a l'any 1921, anomenada "Els cinc dits".

La connexió amb el món dels infants

Les obres didàctiques. Obres pensades per a que les interpretin els petits pianistes.

La relació de la música amb el moviment

Aprofitant el títol de la col·lecció i l'ús dels cinc dits per a tocar el piano, podem fer moure els dits mentre sentim la música.

Algunes propostes:

- Fem-los caminar per sobre una taula o sobre terra.
- Tocar els dits uns amb els altres, obrir i tancar les mans.
- Fem veure que toquem el piano
- També ens podem posar un guant i moure els dits com si fossin titelles.

Elements musicals

La pulsació

Les il·lustracions

En el dibuix trobem diferents propostes de jocs amb les mans: ralet, ralet, encaixada de mans, pam i pipa, pedra, paper i tisoires...

15. GALOP, I. Stravinsky (1882-1971)

1'52''

La inspiració dels compositors

Igor Stravinsky va néixer a Orianenbaum (Rússia) i va morir a New York al 1971. La seva música es atrevida i fa moltes aportacions a la música del segle XX, l'ús de ritmes sincopats i amb accents imprevisibles, la melodia tallada, composta per petites cèl·lules, amb acords dissonants, i l'ús de la politonalitat. En les seves obres hi trobem una gamma molt àmplia de dinàmiques i sonoritats contrastades, els timbres són també fortament contraposats. En general està imbuït per un caràcter vigorós i amb una textura molt canviant. En aquest cas ens proposa dues obres senzilles pensades per a infants. *Galop* forma part d'una col·lecció de petites peces escrites de manera especial per a nens entre els anys 1916 i 1917, anomenada "Cinc peces fàcils". Després van ser orquestrades per formar les dues *Suites per a petita orquestra*.

La connexió amb el món dels infants

Les obres didàctiques. Obres pensades per a que les interpretin petits pianistes. En aquest cas l'obra evoca un cavallet de circ.

La relació de la música amb el moviment

El ritme alegre i evocador d'un cavallet de circ ens fa saltar o galopar.

Algunes propostes:

- Podem fer un *Arri, arri tatanet* amb el més petits.
- Posar-nos per parelles, un fa de cavaller i l'altre de cavall, galopem i al moment del TRIO, descansem, tenim cura del nostre cavall i tornem a galopar.

Tema	Introducció	A a'	B b'	TRIO A a' b b'	Da Capo
Temps	0.00	0.03	0.17	0.38	
Moviment	Preparar-se	Galop	Galop	Descans	Galop

Elements musicals

Val la pena fixar-nos en la Introducció, brillant i dinàmica
També podem escoltar el paper de la percussió i en general el timbre i la textura aconseguida.

Les il·lustracions

Veiem el cap del cavall amb elements de fira o circ.

16. JO SÉ UNA CANÇÓ Trad. Catalana 0'53''

La inspiració dels compositors

És una cançó infantil tradicional catalana.

Lletra: *Jo sé una cançó, de fil i cotó, campanes de plata i barret de senyor.*

La connexió amb el món dels infants

El fet de ser una cançó adreçada als infants.
L'acció de filar, la troca de llana, el fus...

La relació de la música amb el moviment

El *tempo* lent ens aporta una dosi de calma i el compàs ternari ens convida al balanceig.

Algunes propostes:

- La música ens suggereix moviments giratoris que podem realitzar embolicant una troca de llana o fil. Podem donar una troca a cada nen i que explori amb el moviment mentre escoltem la música, o fer un cercle i passar la troca d'un en un deixant el fil perquè visualment es vegi el moviment d'aquest. Quan s'hagi arribat al punt d'inici del cercle, podem fer el mateix però a la inversa, tornant a recollir el fil i embolicant-lo a la troca.
- Al tractar-se d'una cançó de compàs ternari (3 temps), la música ens suggereix un altre moviment, el de balanceig. Podem donar un tros de fil a cada nen i fer-lo moure a banda i banda mentre ens balancegem. Aquesta activitat permet que els nens es posin en parelles i s'agafin amb els fils, un a cada mà i es balancegin a banda i banda a la vegada.
- Perquè els nens experimentin corporalment la sensació de rodolar, els podem fer estirar al terra i ajudar-los a rodolar tot escoltant i cantant la cançó. També podem donar un cercle a cadascun i fer-lo rodolar pel terra, per l'aire...
- La lletra de la cançó ens permet treballar el vocabulari en el moment d'aprendre la cançó. Podem explicar i ensenyar imatges de la roda de filar, el fus, l'ofici de filar...

També podem aprofitar per experimentar amb el cotó.

- Podem cantar la cançó mimant-la amb ajuda dels objectes que anomena:
Jo sé una cançó cantar, assenyalant-nos a un mateix
de fil i cotó ensenyar una bola de cotó o un fil de llana
Campanes de plata tocar una campaneta
I barret de senyor saludar amb el barret

Elements musicals

El reconeixement de la melodia.

El compàs ternari.

Els instruments que la interpreten: la flauta i el piano. Podem destacar el rol de cadascun (un fa la melodia i l'altre l'acompanya).

Les il·lustracions

Al dibuix hi veiem la filadora i el moviment del fil. Podem resseguir les giragonses del fil amb el dit, com si juguéssim a cercar el camí de la filadora al jersei.

17. DANSA DE L'ÓS R. Schumann (1810-1856) 1'45''

La inspiració dels compositors

Robert Schumann, músic alemany nascut a Zwickau, Saxònia el 1810 i mort a Eendenich (prop de Bonn) el 1856. fou un compositor i pianista romàntic. Molt interessat també per l'escriptura. Es va casar amb una fantàstica pianista, Clara Wieck, i són una parella famosa en la història de la música. Les seves composicions estan inspirades en exaltació i malenconia (amors, intents de suïcidi, bogeria), apassionament, deliris, somnis...

Va tenir vocació pedagògica i va escriure algunes obres per a infants i joves.

Són famoses les *Escenes d'infants* i l'*Àlbum de la joventut*.

L'any 1849 compon *Dotze peces per a nens grans i petits*, La dansa de l'ós és la segona, la resta de títols són: *Marxa d'aniversari*, *Melodia en el jardí*, *Trenant guirnalles*, *Marxa croata*, *Tristesia*, *Marxa de torneu*, *Dansa*, *En el raig d'aigua*, *Amagatall*, *Històries de fantasmes* i *Cançó de capvespre*.

Així, doncs el món dels infants i els mateixos infants van formar part de la seva vida (a més va tenir vuit fills).

La connexió amb el món dels infants

Ara ja no se'n veuen, per fortuna, d'animals ballant i fent *piruetes*, però en altres èpoques fer ballar l'ós havia estat una atracció molt comú.

Podem relacionar-ho amb el circ, o senzillament amb els óssos (del conte de la *Rínxols d'or*, per exemple).

La relació de la música amb el moviment

La música suggereix per una banda els moviments feixucs de l'ós, però per l'altra els balls zingars.

Algunes propostes:

- Podem ballar lliurement imitant els moviments feixucs d'un ós. Caminen, girem fem equilibris....
- Podem fer-nos potes d'os (hi ha sabatilles que les imiten) i posar-nos una cinta amb picarols, pot ajudar a caminar de manera més lenta i prement cap a terra.
- També la podem escoltar seguint el vol d'unes faldilles.

Elements musicals

Al principi sentim el so greu d'un bol tibetà.

Podem sentir el paper de la percussió: pandero, pandareta i kalimba

També podem identificar l'arpa i el so agut del piccolo o flautí.

Les il·lustracions

La il·lustració resumeix en una senzilla pota peluda de l'ós aquest pes sobre el pandero que el provoca.

18. Music box A.K.Liadov (1855-1914)

2'09''

La inspiració dels compositors

Anatol Liadov, nascut a Sant Petersburg l'any 1855 i mort a Polinovka en 1914, era fill d'un director d'orquestra, va estudiar violí i piano. Va estudiar amb Rimsky-Korsakov i va ser professor de Prokofiev. *La capseta de música* és una de les seves obres més cèlebres. Va ser escrita l'any 1893 per a piano i a l'any 1897 en va realitzar una versió orquestra per a flautí, dues flutes, tres clarinets, arpa i campanetes, però l'original pianístic continua essent el més popular i els pianistes russos la toquen molt sovint com a "bis" en els seus recitals. L'obra va ser dedicada al seu fill petit, Michel.

La connexió amb el món dels infants

Aquesta obreta té l'encant d'evocar una caixeta de música, imitant la seva sonoritat en el registre agut.

Podem ensenyar als nens una caixeta de música (si en trobeu amb ballarina inclosa, millor) . després al sentir la música podem fer ballar una titella-ballarina.

La relació de la música amb el moviment

Un valset en el registre agut que incita a moviments delicats.

Algunes propostes:

- La música ens convida a ballar com les ballarines, caminant de puntetes, estirant els braços com si volguéssim tocar el cel amb els dits, també a fer voltes i girs. Deixem-nos portar.
- Aprofitem el compàs $\frac{3}{4}$ per a ballar nosaltres un vals, potser algun nen ho voldrà imitar.

Elements musicals

Escoltem abans de començar l'obra el so de donar corda a la caixaeta.

És un valset, fàcil de seguir en la seva subdivisió ternària.

La sonoritat del registre agut.

Els instruments que la interpreten: Piccolo o flautí, clarinet, Glockenspiel, arpa i piano.

Les il·lustracions

En el dibuix hi ha la ballarina que balla i balla sobre la caixa de música fins que se li escapa l'estampat del vestit.

19. DANSA ROMANESA NÚM.1 DANSA DEL BASTÓ B. Bartók (1881-1945)

19+20+21: 2'47''

La inspiració dels compositors

Béla Bartók neix a Nagysentmiklós a Rumania al 1881 i mor el 1945 a Nova York. Compositor, pianista i investigador de música folklòrica. Va ser un dels fundadors del camp de l'etnomusicologia, l'estudi de la música folklòrica i la música de cultures no occidentals.

La música de Bartók va sobrepassar el món de les tonalitats. Va cercar nous principis de regulació i va alliberar els dotze tons del sistema tonal. Els estudis sobre música folklòrica hongaresa, els motius bàsics i les fórmules dels cants populars el van ajudar a trobar les seves solucions.

Bela Bartok escriu l'any 1908 les *Peçes fàcils per a piano* i *For children*, 85 peces fàcils per a ser tocadetes per a nens i joves pianistes, moltes d'elles basades en tonades populars.

I un quart de segle més tard escriu *Mikrococosmos*, una col·lecció de sis quaderns de dificultat progressiva pensats en clau didàctica.

Les danses romaneses es componen l'any 1915. És una petita suite concebuda com un crescendo rítmic i dinàmic que va des del tranquil començament al Maruntelum (una dansa viva) final. Bartok es va inspirar en la tradició romanesa per a compondre aquesta obra.

La connexió amb el món dels infants

No són especialment obres pensades per a infants, però el fet de ser danses i estar escrites en un llenguatge planer les fan molt assequibles.

La relació de la música amb el moviment

Escollint la música és fàcil seguir la pulsació.

Algunes propostes:

- Podem fer una rotllana, i canviar de direcció al final de cada frase.
- El fet de que s'anomeni *la dansa del bastó* ens suggereix que la podem ballar tot fent sonar un bastó amb picarols. Pot haver-hi al mig de la rotllana un nen picant amb el bastó, aquest es pot anar canviant a un senyal o bé quan ell vulgui.
- Fer rodar mocadors grocs com el cel de la il·lustració.

Elements musicals

Està interpretada per un clarinet i un piano. Podem aprofitar per a sentir el timbre del instrument solista.

El caràcter més tranquil de les tres danses.

La pulsació

Les il·lustracions

La mateixa il·lustració ens serveix per a les tres danses. Aquesta primera queda reflexada en al part superior del dibuix; la tranquil·litat d'un cel groc amb els núvols que poden recordar els moviments giratoris de la rotllana.

20. DANSA ROMANESA NÚM.5 B. Bartók (1881-1945)

La inspiració dels compositors

Béla Bartók neix a Nagysentmiklós a Rumania al 1881 i mor el 1945 a Nova York. Compositor, pianista i investigador de música folklòrica. Va ser un dels fundadors del camp de l'etnomusicologia, l'estudi de la música folklòrica i la música de cultures no occidentals.

La música de Bartók va sobrepassar el món de les tonalitats. Va cercar nous principis de regulació i va alliberar els dotze tons del sistema tonal. Els estudis sobre música folklòrica hongaresa, els motius bàsics i les fórmules dels cants populars el van ajudar a trobar les seves solucions.

Bela Bartok escriu l'any 1908 les *Peçes fàcils per a piano* i *For children*, 85 peces fàcils per a ser toades per a nens i joves pianistes, moltes d'elles basades en tonades populars.

I un quart de segle més tard escriu *Mikrocosmos*, una col·lecció de sis quaderns de dificultat progressiva pensats en clau didàctica.

Les danses romaneses es componen l'any 1915. És una petita suite concebuda com un crescendo rítmic i dinàmic que va des del tranquil començament al Maruntelum (una dansa viva) final. Bartok es va inspirar en la tradició romanesa per a compondre aquesta obra.

La connexió amb el món dels infants

No són especialment obres pensades per a infants, però el fet de ser danses i estar escrites en un llenguatge planer les fan molt assequibles.

La relació de la música amb el moviment

Amb un ritme més ràpid aquesta polka ens arrossega al ball per parelles i a les voltes ràpides

Algunes propostes:

- Ens agafem per parelles i voltem, a un senyal canvi de parella.
- Per parelles fem voleiar robes de color rosa, com les muntanyes de la il·lustració

Elements musicals

Sentir els picarols del principi i el so de la pandareta

La pandareta

El *tempo* més ràpid.

La polka

Les il·lustracions

En la il·lustració queda representada en la part central. Les ondulacions de la muntanya rosa indueixen cap al moviment juntament amb la parella de somriure esbojarrat.

21. DANSA ROMANESA NÚM.6 B. Bartok (1881-1945)

La inspiració dels compositors

Béla Bartók neix a Nagysentmiklós a Rumania al 1881 i mor el 1945 a Nova York. Compositor, pianista i investigador de música folklòrica. Va ser un dels fundadors del camp de l'etnomusicologia, l'estudi de la música folklòrica i la música de cultures no occidentals.

La música de Bartók va sobrepassar el món de les tonalitats. Va cercar nous principis de regulació i va alliberar els dotze tons del sistema tonal. Els estudis sobre música folklòrica hongaresa, els motius bàsics i les fórmules dels cants populars el van ajudar a trobar les seves solucions.

Bela Bartok escriu l'any 1908 les *Peçes fàcils per a piano* i *For children*, 85 peces fàcils per a ser toades per a nens i joves pianistes, moltes d'elles basades en tonades populars.

I un quart de segle més tard escriu *Mikrocosmos*, una col·lecció de sis quaderns de dificultat progressiva pensats en clau didàctica.

Les danses romaneses es componen l'any 1915. És una petita suite concebuda com un crescendo rítmic i dinàmic que va des del tranquil començament al Maruntelum (una dansa viva) final. Bartok es va inspirar en la tradició romanesa per a compondre aquesta obra.

La connexió amb el món dels infants

No són especialment obres pensades per a infants, però el fet de ser danses i estar escrites en un llenguatge planer les fan molt assequibles.

La relació de la música amb el moviment

La darrera de les tres danses romaneses té un ritme frenètic i és enèrgica i brillant. Ens engresca a ballar, córrer, girar i voltar.

Algunes propostes:

- Podem animar als infants a fer moviments ràpids, curses, voltes ràpides i giravolts de manera individual.
- També ens podem disfressar amb unes faldilles ben rodones que al girar volin, o bé fer volar un mocador seguint la velocitat del so.

Elements musicals

Podem sentir el clarinet sobre un ritme insistent, i el paper de la percussió

Les il·lustracions

Queda representada a la part més baixa del dibuix per la zingara que balla amb sabates de teclat pianístic i amb els seus cabells voleiant al vent enmig de les tres danses, cosa que dóna sentit d'unitat.

6. Vocabulari i glossari

Ens ha semblat que el vocabulari musical que s'utilitza en aquest dossier és molt bàsic i no necessita clarificacions. Fem només una petita aproximació a l'instrument ètnic d'ela kalimba i en l'apartat de bibliografia us adjuntem pàgines web on podeu ampliar coneixement de cada un dels instruments que interpreten aquest concert, així com d'altres pàgines amb informació musical que us pot ser útil.

Kalimba: La kalimba, també coneguda com a piano de dit, sansa o malimba entre molts altres noms és un dels instruments més característics de la música africana. Habitualment la kalimba està feta amb una caixa de ressonància de fusta o carbassa coberta per una fina capa de fusta a la que s'afegeixen tecles metàl·liques, normalment reciclades.

7. Bibliografia

Per ampliar coneixements sobre els instruments:

MAIDEU, Joaquim

Instruments musicals

Vic: Editorial Eumo, 1995

Atrapasons

<http://www.tv3.cat/pprogrames/atrapasons/atraseccio.jsp?seccio=capitol>

Piano

<http://grups.blanquerna.url.edu/m223/piano/>

Instruments de vent de fusta (*piccolo*, flauta travessera, clarinet i fagot)

<http://grups.blanquerna.url.edu/m23/fusta/>

Arpa

<http://es.wikipedia.org/wiki/Arpa>

Per ampliar coneixements sobre els compositors:

<http://www.epdlp.com/framesm.php>

Per a consultes generals, vegeu el Calaix de música:

<http://grups.blanquerna.url.edu/musical/>

8. Fitxa tècnica i repertori

8.1 Fitxa tècnica

Intèrprets

Maria Crisol	fagot
Clara Font	clarinet
Josep Maria Ribelles	arpa celta i mandolina
Marina Rodríguez Brià	piano
Marc Vila	percussió
Ramon Vilalta	flauta travessera

Concepte i direcció musical

Marina Rodríguez Brià

Direcció coreogràfica

Alicia Pérez-Cabrero

8.2. Repertori

1. **Kindermarsch** F. Schubert *
2. **Children's corner- Golliwogg's cake walk** -. C. Debussy *
3. **Suite Dolly - Berceuse**. G. Fauré*
4. **Canción infantil**. Tradicional asturiana (Arr.: Josep Maria Ribelles)
5. **Na Marieta Lola / Tengo una muñeca**. Tradicional *
6. **Jack-in-the-box - Prélude**. E. Satie *
7. **Enfantines**. G. Tailleferre *
8. **Course**. G. Tailleferre *
9. **O Polichinello**. H. Villa-Lobos
10. **En vacances - Mimi en marquise** (minuet). D. de Séverac*
11. **Kalimba fantasy**. Marc Vila
12. **Jeux d'enfants - La toupie** G. Bizet*
13. **Ma mère l'oye - Pavane de la Belle au bois dormant** M. Ravel *
14. **Allegro**. Í. Stravinsky *
15. **Galop**. Í. Stravinsky *
16. **Jo sé una cançó**. Tradicional catalana *
17. **Dansa de l'ós**. R. Schumann *
18. **Music box**. A. Liadov *
19. **Dansa romanesa núm. 1** B. Bartók*
20. **Dansa romanesa núm. 5** B. Bartók *
21. **Dansa romanesa núm. 6** B. Bartók *

*Arranjaments de J.J. Gutiérrez

9. Programa de mà

Pel públic adult els programes de mà esdevenen una eina de consulta en el transcurs dels espectacles pel que fa als concerts pensats per als més petits tenen una funció lleugerament diferent.

Si disposeu de temps en els instants previs al concert, l'observació del programa de mà ens pot servir per crear expectatives i anticipar algun aspecte del què veuran i sentiran.

Un cop acabat l'espectacle, l'observació del programa amb l'acompanyament de l'adult permetrà als nens i nenes evocar els seus records i les seves vivències del concert.

Com veureu el programa de mà té un format de díptic que es desplega formant un pòster. En aquesta part interior trobem tres nenes que mostren els diferents moments del concert amb alguns elements que recorden els que hem vist durant l'audició. Hem volgut utilitzar les mateixes il·lustracions (senceres o fragments) que podeu trobar en el CD-llibre, per tal que si els nens i nenes el tenen els resultin familiars i puguin relacionar el què han vist i escoltat en el concert amb el què escoltaran a casa o a l'escola.

10. Enllaços web

Atrapasons

<http://www.tv3.cat/pprogrames/atrapasons/atrSeccio.jsp?seccio=capitol>

Piano

<http://grups.blanquerna.url.edu/m223/piano/>

Instruments de vent –fusta (per el piccolo, la flauta travessera, el clarinet i el fagot)

<http://grups.blanquerna.url.edu/m23/fusta/>

Per l'arpa

<http://es.wikipedia.org/wiki/Arpa>

Per consultes generals: Calaix de música

<http://grups.blanquerna.url.edu/musical/>